

AI in onderwijs

VERSIE ACADEMIEJAAR 2025-2026

Artificiële intelligentie in relatie tot leeractiviteiten en evalueren

Afspraken

Niveau van de instelling

Op instellingsniveau volgen we de ontwikkelingen op het vlak van Artificiële Intelligentie (AI) op, sturen we de opleidingshoofden en docenten aan wat betreft AI-beleid en voorzien we professionalisering over AI, onderwijs en evaluatie. De onderstaande richtlijnen en aangrijpingspunten zijn ontstaan in de context van Generatieve Artificiële Intelligentie (GenAI), maar zijn vaak evengoed van toepassing bij het gebruik van andere soorten AI.

Belangrijk uitgangspunt binnen Odisee is dat wie (Gen)AI gebruikt, altijd verantwoordelijk is voor het eindresultaat. (Gen)AI kan helpen om informatie te verwerken, problemen op te lossen of nieuwe inzichten te genereren, maar mag het denkwerk niet overnemen. Wie een opdracht uitvoert, moet kunnen verantwoorden hoe die tot stand kwam. Het resultaat moet je eigen kennis en inzicht weerspiegelen, ongeacht de technologie die daarbij hielp. Dat geldt zowel voor studenten, medewerkers als docenten.

« *Wie AI gebruikt, blijft altijd verantwoordelijk voor het eindresultaat. AI mag het denkwerk niet overnemen.*

Niveau van de opleiding

Op opleidingsniveau wordt er een beleid rond AI ontwikkeld en geëxpliciteerd in het bredere evaluatiebeleid van de opleiding. Daarnaast wordt gekeken welke beroepsspecifieke AI-competenties ontwikkeld moeten worden. Hiervoor worden de nodige aanpassingen gedaan aan het curriculum. Dit alles vraagt nauwe opvolging van evoluties op AI-vlak en heldere communicatie hierover.

Niveau van het opleidingsonderdeel

Per OPO wordt bepaald welke beroepsspecifieke AI-competenties aan bod moeten komen, en wordt duidelijk gemaakt of en hoe het gebruik van AI binnen het onderwijs en de evaluatie van dit OPO toegelaten is. Indien relevant, staat in de evaluatiefiche van het OPO (dus als onderdeel van de ECTS-fiche) aangegeven welk AI-niveau (uit de onderstaande AI-schaal) van toepassing is voor de beoordeling van het OPO. Er kan voor gekozen worden om deze schaal niet in de ECTS-fiche te zetten, maar bv. in de studiewijzer op Toledo, wanneer dat meer relevant is. Uiteraard kan het zinvol zijn dit op de beide plaatsen op te nemen.

Meer informatie over AI en onderwijs vind je op het personeelsplatform: odisee.be/ai-en-onderwijs.

AI Assessment Scale (AIAS)

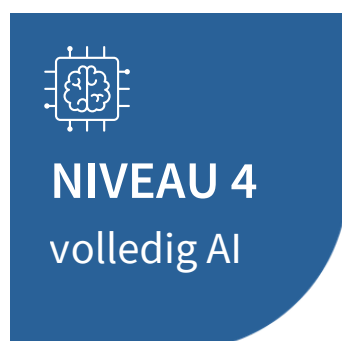
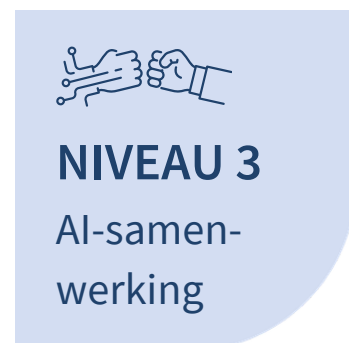
In Odisee hanteren we de AI Assessment Scale (AIAS)* om over AI in relatie tot de leeractiviteit te communiceren met studenten. Voor elk van de vijf ingangspoorten geldt er een afsprakenkader over de mate waarin studenten AI mogen inzetten om de leeruitkomsten verbonden aan een bepaald OPO te bereiken.

Hou echter goed voor ogen dat de AI-schaal het denkkader is om naar onderwijsactiviteiten en evaluaties te kijken, niet de oplossing voor de uitdagingen waarvoor AI ons stelt. Goed ontworpen evaluaties blijven het doel en zijn (veel) beter dan detectie en controle.

« *De AI-schaal is een denkkader om naar onderwijsactiviteiten en evaluaties te kijken. Goed ontworpen evaluaties blijven het doel en zijn beter dan detectie en controle.*

AIAS: de vijf niveaus

* Zie [*Reimagining the Artificial Intelligence Assessment Scale*](#) en [*How \(not\) to use the AI Assessment Scale*](#)

Perkins, Furze, Roe & MacVaugh (2024). The AI Assessment Scale

Wat mag?

Op dit niveau mogen studenten op geen enkel moment AI gebruiken. Dit is dus het niveau dat geschikt is voor situaties waarin je wilt peilen naar basiskennis, kritisch denken en het vermogen om ideeën te genereren en verwoorden.

Hoe toepassen?

Om dit te kunnen realiseren moet je een technologie-vrije omgeving creëren, en is toezicht onvermijdelijk.

Voorgestelde evaluatievormen

- Schriftelijke of mondelinge toets
- Debat
- Praktijkgerichte schrijf- of coderingsopdracht (op school)
- Simulaties of creatieve opdrachten (op school)

De 'klassieke' AI-vrije evaluatie is een examen op papier of mondeling. Digitaal kan dit ook, maar dan zijn er al meer voorzorgsmaatregelen nodig. Het gebruik van Schoolyear is een minimum. Iedere vorm van evaluatie op afstand is eigenlijk geen optie. AI-detectietools zijn onbetrouwbaar, dus bieden geen hulp.

NIVEAU 1
AI-gebruik
verboden

NIVEAU 2
AI-planning

NIVEAU 3
AI-samen-
werking

NIVEAU 4
volledig AI

NIVEAU 5
AI-exploratie

Wat mag?

Op dit niveau is het gebruik van GenAI toegestaan in de beginfase van een opdracht: om te brainstormen, ideeën te genereren en structureren, plannen of user stories uit te tekenen, of testscenario's op te zetten. De uiteindelijke afgewerkte opdracht mag geen AI-gegenereerde inhoud bevatten.

Hoe toepassen?

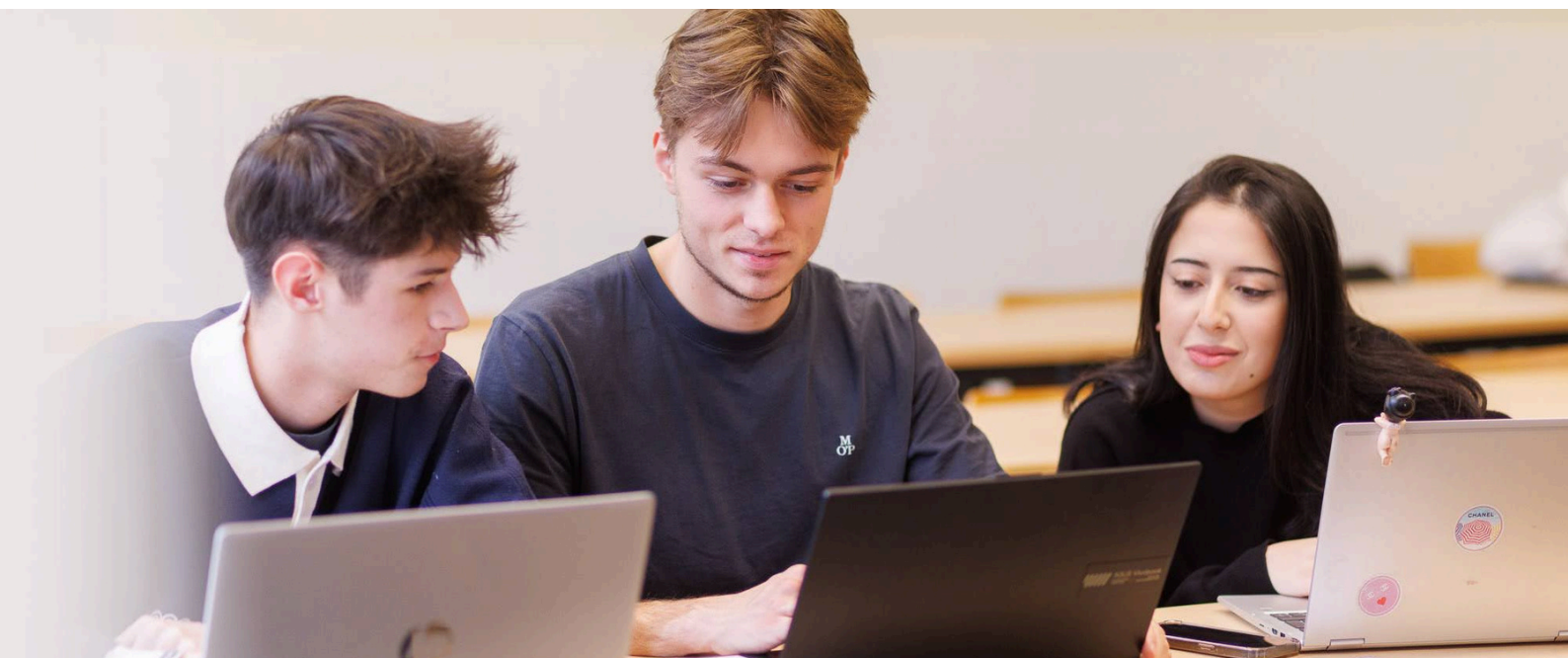
Dit gaat dus om opdrachten waarbij de nadruk ligt op de competentie om ideeën zelfstandig te ontwikkelen en (vooral) verfijnen.

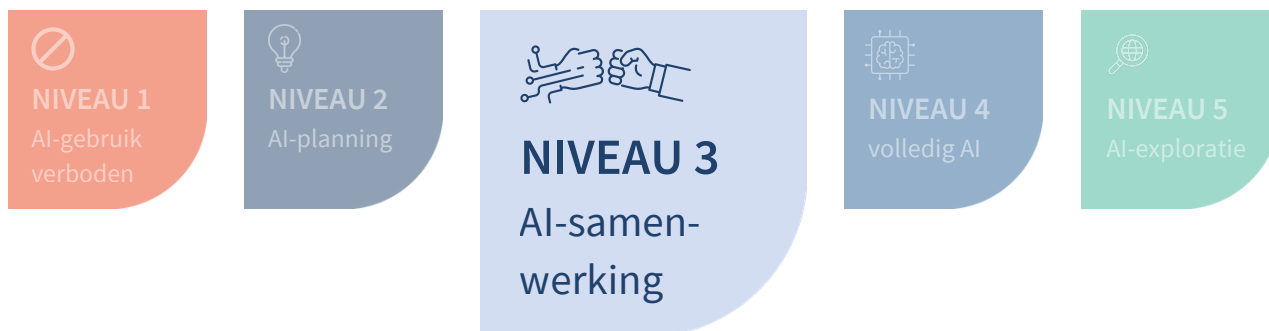

Voorgestelde evaluatievormen

- Brainstorming
- Ideeën-generatie voor schrijf- of onderzoeksopdrachten
- Structureren van projecten allerhande

Het kan in dergelijke gevallen nuttig zijn om studenten te laten expliciteren waar zij AI voor gebruikten en wat het resultaat van dat gebruik was. In de praktijk zal het nodig zijn om de uitwerking (of afwerking) van het gevraagde product te laten uitvoeren in een AI-vrije omgeving, dus minimaal onder toezicht.

Wat mag?

Op niveau 3 mag een student AI gebruiken om de duidelijkheid of kwaliteit van zelf gecreëerd werk te verfijnen, redigeren of verbeteren, maar er mag geen nieuwe inhoud worden gecreëerd met AI. In dergelijke gevallen is AI eigenlijk de ‘editor’ die de student helpt tot een beter eindproduct te komen. GenAI-output kan ook de basis zijn voor kritische evaluatie en interpretatie door de student.

Hoe toepassen?

De nadruk blijft op dit niveau dus op de menselijke (kritische) evaluatie en interpretatie van inhoud en/of de verwerking of bewerking ervan door AI. Het oorspronkelijke werk zonder AI-inhoud moet, indien gevraagd, kunnen ingediend worden.

Als het gaat om verfijnen, redigeren of verbeteren, kan gedacht worden aan:

Voorgestelde evaluatievormen

- Tekstbewerking
- Aanscherpen van formuleringen
- Toevoegen van visuele elementen
- Code optimaliseren

Werkvormen die gaan over kritische evaluatie en interpretatie, zijn:

- Directe AI-generatie: studenten produceren inhoud over een specifiek onderwerp of thema (bv. datasets of een casus). Dit vormt de basis voor een origineel werk. Ze dienen het gegenereerde én hun eigen werk in.
- Vergelijkende analyse: AI produceert inhoud over onderwerp, studenten vergelijken dit met door mensen gemaakte inhoud over hetzelfde onderwerp.
- Kritische evaluatie: studenten genereren inhoud met uitdrukkelijk doel om output te bekritisieren en in twijfel te trekken.

Wat mag?

Op dit niveau mag AI gedurende de hele opdracht gebruikt worden om het werk te ondersteunen en de student hoeft niet te specificeren welke inhoud door AI is gegenereerd. Uiteraard blijft de student altijd verantwoordelijk voor het eindproduct en voor de inhoud die te allen tijde moet kunnen toegelicht of verantwoord worden. In dit geval kan de docent het oordeel over welke AI-tools gebruikt worden helemaal aan de student overlaten, of deze kunnen gespecificeerd of aanbevolen worden.

Hoe toepassen?

Dit type opdracht kan gaan over:

Voorgestelde evaluatievormen

- Taken die AI-tools vereisen voor het behalen van de leeruitkomsten.
- Opdrachten waarbij de vaardigheden en kennis die worden beoordeeld kunnen worden getest, ongeacht het gebruik van AI.

In beide gevallen is het uiteraard nodig dat er daadwerkelijk getest wordt op de leeruitkomsten van de opdracht of het OPO. (Gen)AI kan hier ingezet worden voor een hele reeks stappen. Denk bv. aan het klassieke genereren van tekst, beeld of code, het bouwen van scripts of helperfuncties, het genereren van voorbeelddata, configuratie-templates, etc.

Het kan hier om diverse situaties gaan:

- Wanneer studenten feedback aan GenAI vragen en aanpassingen doorvoeren
- Wanneer GenAI-producten het doel zijn (software, kunstwerken ...)
- Presentaties
- Onderzoeksrapporten met toelichting

Als het bereiken van de leeruitkomsten automatisch volgt uit het product, is een toelichting niet noodzakelijk nodig. Dat is wél nodig als de competenties niet onmiddellijk zichtbaar zijn in de output (bv. informatie zoeken en kritisch verwerken, inhoudelijke kennisverwerving). Zo'n toelichting hoeft geen formele presentatie te zijn, maar kan ook een vraag-en-antwoordsessie zijn waarbij gepeild wordt naar kennis en inzichten die in het product getoond worden (en de methodologie die gevolgd werd). Tijdens een dergelijke toelichting kan ook gepeild worden naar de mate waarin en de wijze waarop AI ingezet werd (zonder dat dit een leeruitkomst op zich is en dus niet op zich beoordeeld wordt).

NIVEAU 1
AI-gebruik
verboden

NIVEAU 2
AI-planning

NIVEAU 3
AI-samen-
werking

NIVEAU 4
volledig AI

NIVEAU 5
AI-exploratie

Wat mag?

Dit is het niveau van samenwerking met AI waarbij studenten op zoek gaan naar nieuwe manieren om (ook met AI) de leeruitkomsten te bereiken. Studenten kunnen bepaalde AI tools inzetten die nog niet aangereikt zijn in de onderwijscontext en op die manier nieuwe inzichten binnenbrengen.

Hoe toepassen?

Dit niveau impliceert uiteraard dat er in de toetsing verder gegaan wordt dan een pure toelichting over de leeruitkomsten, maar dat er ook expliciet gekeken wordt naar de manier waarop deze zijn bereikt.

Voorgestelde evaluatievormen

- Een review van de gebruikte AI-tools met aanbevelingen voor de (onderwijs)praktijk. Het gebruik van AI is in dit geval (ook) een leeruitkomst.
- Expliciete component in de evaluatie waarin de voor- en nadelen besproken worden van de toegepaste AI-tools.

Slotbeschouwingen

Zoals hoger al gezegd, is de AI-schaal slechts een denkkader. Het heeft weinig zin om een label op een bestaande opdracht te plakken als je dat AI-niveau niet hard kunt maken. Alles start met heldere leeruitkomsten, hoe deze geëvalueerd kunnen worden, en welke mate van AI-gebruik daarbij aanvaardbaar (of nodig) is.

Het spreekt voor zich dat de uitersten van de schaal in de praktijk het best te realiseren zijn: een AI-vrije toetsing of een opdracht waarbij AI-gebruik volledig is toegestaan, laten weinig ruimte voor interpretatie. De tussenliggende toepassingen vragen om meer nuance en afstemming (en zijn veel moeilijker “hard” te maken bij betwistingen).

“Alles start met heldere leeruitkomsten, hoe deze geëvalueerd kunnen worden, en welke mate van AI-gebruik daarbij aanvaardbaar (of nodig) is.”

Financiële drempel

Een bedenking die het inhoudelijke voorbij gaat, is dat AI-toepassingen niet voor alle studenten in dezelfde mate ter beschikking zijn. Immers, niet iedereen heeft de (financiële) mogelijkheid om toegang te kopen tot performantere en meer specialistische tools dan wat er standaard beschikbaar is in Odisee. Ook daar houdt een goed ontworpen onderwijs en evaluatie rekening mee.

